

HEDESLSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 13

15. oktober 1967

Jyllands urfugle
Dødsfald
V. Valeur-Jensen
Forstander,
dr. agro. K. Iversen
Hedeselskabets
laboratorium
1966—67
Mindeord om
C. E. Flensborg

88. årg.

Oplag : 18.600

**PVC
TRYKRØR**

12 - 400 mm

**PVC
FALDRØR**

40 - 160 mm

**PVC
DRÆNRØR**

50 - 110 mm

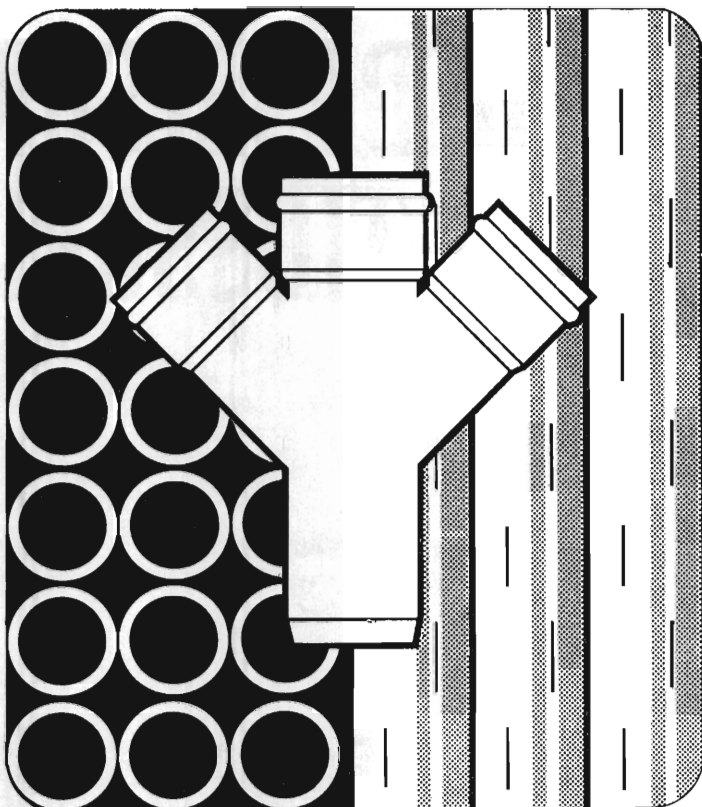
**PVC
KLOAKRØR**

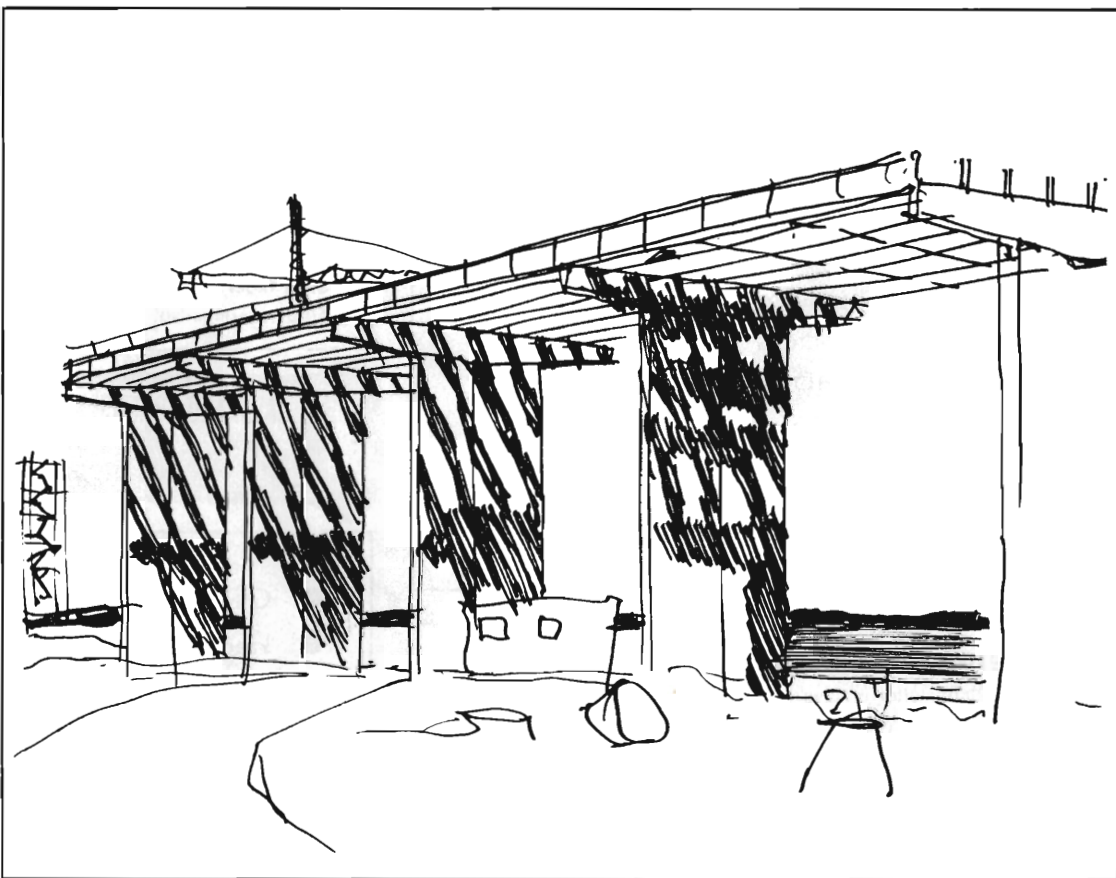
110 - 400 mm

wavin

NORDISK WAVIN A.S.
HELSINGFORS GADE 14
ÅRHUS N
TELF. (061) 6 92 66
SJÆLLANDS-LAGER
KIRKE HVALSØ
TELF. (03-408) 217

Portland-cement til mange formål --

PORTLAND-CEMENT

En cement, der rigeligt opfylder kravene i normerne såvel herhjemme som i England, Frankrig, U. S. A. m. fl. lande. Den bruges, hvor ikke særlige grunde taler for anvendelse af en special-cement.

RAPID-CEMENT

Hurtighærdnende Portland-cement til brug hvor der ønskes hurtigere hærdning, end man får med almindelig Portland-cement, og ved støbning i kulde.

SUPER-RAPID-CEMENT

Ekstra hurtigt hærdnende Portland-cement til betonstøbninger, der skal tages i brug efter få døgn, betonelementer, forspændt beton og ved støbning i kulde.

Trekanten -
Deres kvalitetsgaranti

A/s DANSK CEMENT CENTRAL

■ AKTIESELSKABET AALBORG PORTLAND-CEMENT-FABRIK ■

CHRISTIANS BRYGGE 28 . KØBENHAVN V

„Jydsk Landvinding“

Jubilæumsbogen om
A/S Jydsk Landvindings hede-
opdyrkning gennem 25 år –
trykt i 1000 indbundne og num-
merede eksemplarer –
kan købes hos Det danske
Hedeselskab, Viborg.

Pris kr. 25,00. (Incl. moms og
forsendelse).

Elementbroer - Jernbetonspunplanker

Specielle emner efter opgave Alt i betonvarer efter D. S. 400
Ringkøbing Cementvarefabrik – Telf. (073) 2 16 00
Videbæk Cementvarefabrik – Telf. 214 N. SKYTTE

Omhyggeligt behandlede **skovplanter**
i værdifulde provenienser

DANPLANEX
PLANTESKOLER A/S . Rødekro . Telefon (046) 6 29 33*

Bjerringbro Cementvarefabrik

Telefon Gentofte 938
Bjerringbro (076) 8 11 11

Alle Δ mærkede rør
imprægnerede og
uimprægnerede

Stort lager
Altid leveringsdygtig

- OREGON
- kæder
- til
- alle
- fabrikater
- motorsave
- hos

Erik Dalsgaard
SØNDRBROGADE 24 . VEJLE . TLF. (0581) 5200

DANSK STÅLGÆRDE bedste hegn til
mark og skov

AKTIESELSKABET NORDISKE KABEL- & TRAADFABRIKER

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor

ØLGOD
Tlf. (052 - 4 62 11) 58 og 458

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 13

15. oktbr. 1967

88. årg.

udgår 16 gange årligt og sendes til selskabets medlemmer. Annoncer til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg, telf. 1340. Annoncepris 70 øre pr. mm. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 10 kr. eller én gang for alle mindst 200 kr. Redaktør: H a r. S k o d s h ø j. Redaktionsudvalg: Afdelingschef, skovrider B. Steenstrup (formand), afdelingschef N. Venov og distriktsbest. J. Alsted. Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.

Indhold: Jyllands urfugle. — Dødsfald (fhv. distriktsbest. V. Valeur-Jensen). Forstander, dr. agro. Karsten Iversen. — Hedeselskabets laboratorium 1966—67. Dødsfald (overassistent Ejner Holtegaard). — Mindeord om C. E. Flensborg.

Forsiden: Fra Søby brunkulsleje. Vandet fylder nu det afgravede leje ud. I baggrunden til venstre skimtes overfladen af den oprindelige og urørte Søby sø. Vandet i det gamle brunkulsleje er ikke længere total steril, giftstofferne er ved at forsvinde og et vist planteliv er ved at erobre søen. Mågerne ruger i tusindvis på de isolerede holme og små øer. Fot. has. 1967.

JYLLANDS URFUGLE

Af ANDERS HOLM JOENSEN

Vort lands natur har undergået store forandringer i de sidste hundrede år. Den landskabsændring, som har berørt de største arealer, er opdyrkningen af de jyske heder. I 1800 dækkede hederne næsten halvdelen af Jyllands areal, i dag blot få procent.

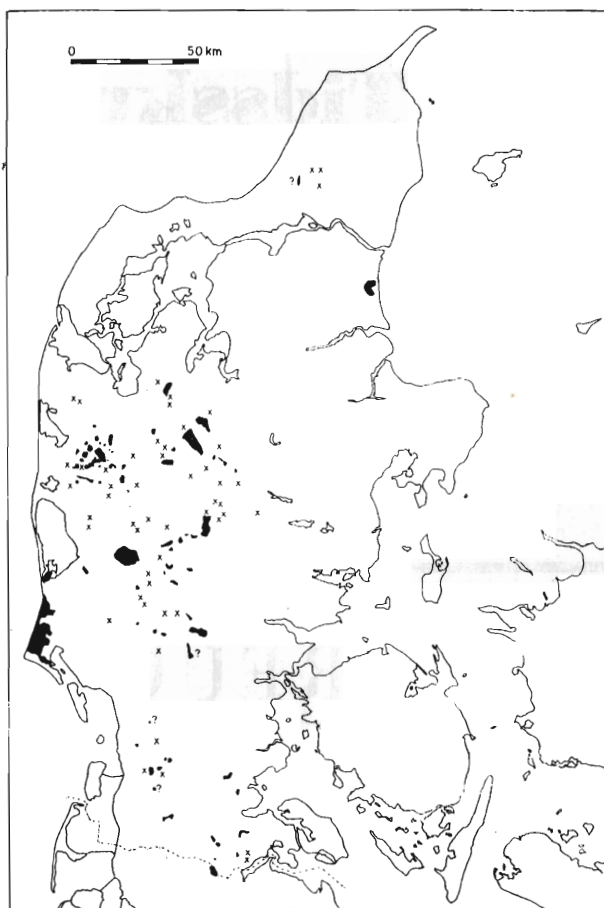
Opdyrkningen og tilplantningen af heden har sat sig tydelige spor i Jyllands dyreliv, idet der er sket både positive og negative ændringer. De nye landskaber med agre og skove er blevet levested for en række af landets vigtigste vildtarter. De trærugende rovfugle har bredt sig meget i Jylland, og helt nye arter af småfugle er indvandret, efter at de mange nåleskove er vokset frem.

Men for de dyrearter, som udelukkende er knyttet til heden, har indskrænkningerne af levestederne betydet en stadig tilbagegang igennem de sidste 100 år.

Urfuglens forekomst i dag

Blandt fuglene må særligt fremhæves urfuglen. I 1800-tallet var den udbredt over størstedelen af Jylland, men i dag lever arten kun på få lokaliteter, og Jyllands bestand er meget lille.

Vildtbiologisk Station, Kalø, har i årene 1963—66 foretaget en

*Urfuglens nuværende
faste tilholdssteder
i Jylland.
Krydsene angiver
områder,
hvorfra arten
er forsvundet
i 1960-erne.*

undersøgelse af urfuglens udbredelse i Jylland. Resultatet af undersøgelsen er netop publiceret: Urfuglen (*Lyrurus tetrrix*) i Danmark, Danske Vildtundersøgelser, hefte 14, som kan rekvireres gratis ved henvendelse til Vildtbiologisk Station.

Resultatet af undersøgelsen skal kort resumeres her. Bestanden af urfugle er i dag godt 1.000 fugle om foråret. Urfugleterrænerne omfatter ca. 40.000 hektar, det vil sige kun omkring en fjerdedel af det nuværende areal af hede, klit og mose i Jylland.

Arten har været i konstant tilbagegang i dette århundrede, og tilbagegangen har været særlig mærkbar i de aller seneste år. I slutningen af 1950-erne og begyndelsen af 1960-erne er de sidste rester af heden forsvundet i mange egne og med dem de sidste rester af adskillige urfuglebestande.

I Sønderjylland findes kun få urfugle (ca. 90 om foråret) fordelt på en række moser. I de sydvestjyske klitområder mellem Ringkøbing

Spillende urkokke på Borris Hede. (Foto: P. Uhd Jepsen).

Fjord og Skallingen findes stadig en ret god bestand (ca. 150 fugle). I det sydlige Midtjylland findes kun ét godt urfugleterræn, nemlig Borris Hede (100—130 fugle) og desuden en række mindre områder med små bestande. I det nordlige Midtjylland findes to gode terræner, nemlig Kongenshus Hede og Karup Hede (tilsammen 200—250 urfugle) og desuden enkelte mindre terræner. I Nordvestjylland findes en række urfugleterræner med i alt ca. 250 urfugle, hvoraf en stor del lever i heder, der hører til Ulborg Statsskovdistrikt. I Lille Vildmose i Himmerland findes stadig en lille bestand, men urfuglen er i de seneste år formodentlig helt forsvundet fra Store Vildmose, som var artens sidste tilholdssted nord for Limfjorden.

Urfuglens fremtid

Der er ingen tvivl om, at urfuglen vil gå yderligere tilbage i de kommende år. En række igangværende kultiveringsarbejder vil indskrænke artens levemuligheder i Jylland. Man må derfor spørge, om det er muligt at bevare en urfuglestamme i Jylland fremover, og hvad man kan gøre for at sikre arten for eftertiden.

Udviklingen har tydeligt vist os, at urfuglen kun kan leve i hede, klit- og moseområder. Urfuglen har ikke som mange andre fuglearter tilpasset sig kulturlandskabet. For at sikre arten må man derfor sikre en række af dens levesteder, det vil sige store hedestrækninger. En stor del af Jyllands urfugle lever i dag i områder, som er sikret på en

eller anden måde. En række heder er således fredet i egentlig forstand eller administrativt fredet, andre er reservater, og endelig rummer de militære terræner (blandt andet Kallesmærsk området, Borris Hede og Karup Hede) store bestande. For artens fortsatte eksistens i Danmark er det nødvendigt, at en væsentlig del af de nuværende store urfugleterræner sikres, det vil sige bliver fredet.

Heden har ændret karakter

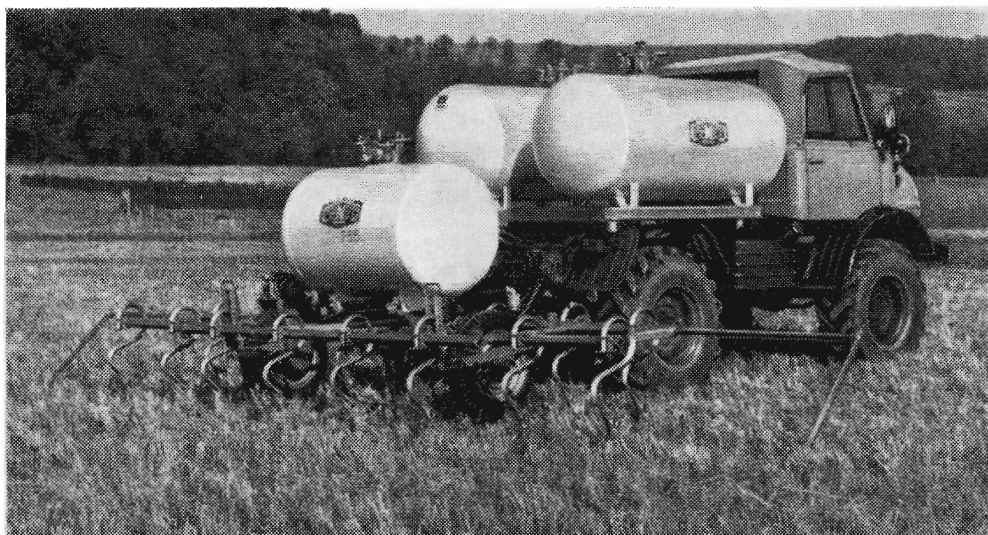
Det skal imidlertid fremhæves, at fredning af urfuglehede ikke er tilstrækkelig til at sikre artens eksistens. Selv om urfuglens tilbagegang i Jylland først og fremmest skyldes opdyrkning og tilplantning af hede, så står tilbagegangen og artens forsvinden i mange områder også i forbindelse med, at heden har undergået forandringer. Dette hænger igen sammen med, at hederne ikke længere udnyttes af mennesket.

Tidligere spillede heden en stor rolle i hedelandbruget. Man holdt får og ungkreaturer på heden. Man høstede lyngen og brugte den til foder og brændsel. Den alsidige udnyttelse var med til at præge vegetationen. Hederne var åbne, det vil sige uden træer og buske, lyngen var meget varieret, og der var mange bærplanter.

I dag udnyttes hederne yderst sjældent, og dette har bevirket en ændring af hedevegetationen. Lyngen er overalt høj og tør, ofte fortrænges den af græsser eller revling, mens andre bærplanter som tyttebær og tranebær forsvinder. Fra plantager og hegn har selvsåede nåletræer, først og fremmest bjergfyr, bredt sig ud over hederne og omdannet disse til kratskove, og de førhen åbne og bærriige hedemoser er i dag tætte pile- og birkekrat.

Urfuglens krav til omgivelserne

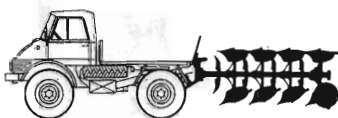
I mange områder, hvor vegetationen er ændret således, er urfuglen forsvundet i de sidste årtier, eller bestanden er meget lille. Hollandske undersøgelser har vist, at urfuglen stiller ganske specielle krav til sine omgivelser. Den kræver store, åbne hedestrækninger med kun få buske og træer. Den kræver en meget varieret lyngvegetation. Store områder med ganske lav og ny lyng skal være til stede; de friske lyngskud udgør artens vigtigste vinterføde. Der skal være områder med ca. 10 cm høj lyng- eller græsvegetation (spillepladser), områder med 35 cm høj lyng (rastepladser) samt områder med meget høj lyng eller buske, hvor reden kan lægges godt skjult. Vore heder i dag opfylder i ringe udstrækning disse krav. Først og fremmest mangler de store, træløse hedestrøg, og der er stor mangel på frisk, grøn lyng.

Ammoniaknedfældning kan ske i forbindelse med kultivering eller pløjning.

Når det gælder ammoniaknedfældning - så er Unimog den mest økonomiske løsning.

Luftformig ammoniak er billigere end fast kvælstofgødning. Det er mere effektivt, fordi det bliver sprøjtet 15 cm ned i jorden med fra 6 til 12 atmosfæres tryk uden det mindste tab, som følge af berøring med luften. Det er også mere økonomisk fordi det sparer arbejdstimer. Der er ingen tvivl om, at det er fremtidens metode.

Unimog med 4-furet plov. Hurtig og nøjagtig pløjning.

Men for at kunne udføre dette arbejde, behøver man selvfølgelig et moderne, kraftigt køretøj. En Mercedes-Benz Unimog. Dens lad kan bære yderligere 2 beholdere, således at man ialt kan medbringe 2400 liter ammoniak, hvormed man uden et eneste stop kan behandle 10 ha eller arbejde en halv dag. I det samme tidsrum må den normalt anvendte traktor (der på grund af sit manglende lad kun kan medbringe mellem 6 og 900 ltr) køre 4 gange til tankdepotet og have fyldt op. Unimog'en kommer der sjældnere, og den kan oven i købet komme der hurtigere, (for den kører op til 65 km/t på landevejen).

Til alle formål - på alle årstider.

Men Unimog'en kan meget mere endnu. Den er i besiddelse af alle de færdigheder, som er nødvendige i moderne, rationelt landbrug. Dens lad (som kan forsynes med 3 vejs tip) kan naturligvis udover tankene transportere al mulig andet gods og alle redskaber op til 2 tons.

Unimog'en har 3 kraftudtag og et utal af monteringsmuligheder for alle arter af landbrugsredskaber. De kan

Unimog med marksprøjte. Arbejdsbredde 20 meter. Tanken på laddet rummer 1000 ltr.

anvende Unimog som en overordentlig bred såmaskine, den kan arbejde med 3, 4 eller 5 furet plov, den kan trække en mejetærsker, den kan bruges til skadedyrbekæmpelse, den kan grave, læsse, fræse, hakke og meget mere.

Altsammen på en usædvanlig økonomisk måde.

Unimog overfører hele sin motor-kraft (38, 46, 60 og 78 HK) uden krafttab til jordoverfladen, for den har firehjulstræk på fire lige store hjul og differentialespærre i begge aksler. Det

Unimog med fræser. Et rationelt redskab.

gør den helt suveræn i marken.

Førerhuset er naturligvis indrettet med henblik på arbejde i alt slags vejr. Velformede, polstrede sæder, og ventilations- og varmeanlæg er standardudstyr.

Den indtjener hurtigt mere end den har kostet.

Unimog er den alsidige traktor til det rationelt drevne landbrug. Og den er ualmindelig økonomisk at arbejde med. Det vil De hurtigt kunne se på Deres regnskab.

Kali- superfosfat og kvælstof hver for sig

*giver større frihed i valget af
næringsstoffer og udbring-
ningstidspunkt og er derfor*

**arbejdsomæssig fordelagtigt
udbyttømæssig fordelagtigt
økonomisk fordelagtigt**

kort sagt

- en metode, der lønner sig.

GØDNING- KOMPAGNIET

Mange heder ligger indesluttet mellem plantagerne, og selvsåede nåletræer breder sig ud over lyngen. I de senere år er urfuglen forsvundet fra flere af disse heder. (Foto: A. H. J.).

Heden plejes

Ved indgreb kan mennesket imidlertid ændre hedevegetationen til gavn for urfuglen, og der er ingen tvivl om, at sådanne indgreb vil være en forudsætning for urfuglens fortsatte eksistens i Jylland. I Holland fjernede man en væsentlig del af træerne og buskene på heden, og for at genskabe den varierede lyngvegetation afbrændte man hvert år 7—10 % af heden. I løbet af få år øgedes urfuglebestanden væsentligt, og ved fortsat at pleje terrænerne kunne man holde bestanden på et højt niveau.

Også i Jylland har man i de senere år med de hollandske eksperimenter som forbillede foretaget indgreb i hedevegetationen. På Randbøl Hede har man afbrændt flere områder, hvilket tilsyneladende har gavnet urfuglebestanden. I urfuglereservatet Vind Hede (under Ulborg Statsskovdistrikt) har man foretaget omfattende hugst af selvsåede nåletræer, og man har afbrændt mindre arealer. Desuden har man som forsøg behandlet lyngvegetationen på forskellig måde. Enkelte andre steder har man foretaget afbrændinger af hede. På nogle

af de militære øvelsesterræner opstår undertiden hedebrande, hvorved lyngvegetationen forynges. I sommeren 1959 brændte en stor del af Kongenshus Hede. Branden var ulovligt påsat. Man frygtede, at urfuglebestanden ville lide derved. En del kuld er utvivlsomt gået til ved branden, men der skete samtidig en hårdt tiltrængt fornyelse af lyngvegetationen, hvilket har været til stor gavn for mindeparkens urfuglebestand.

Urfuglen er i høj grad i farezonen. Den hører til landets truede fuglearter, og det er en art, som vi alle er interesserede i at bevare i eftertiden. Gennem fredning bør en række terræner sikres, men langt vigtigere er det, at hederne plejes, således at de på bedste måde tilfredsstiller urfuglens krav. Det er glædeligt, at så mange i de senere år har begyndt pleje af hede, men det er ønskeligt, at endnu flere hedearealer inddrages, her tænkes specielt på heder i privat eje. De mest effektive metoder er kun groft beskrevet her, og Vildtbiologisk Station står gerne til disposition med råd ved planlægning af pleje af urfugleterrænerne.

DØDSFALD

*Fhv. distriktsbestyrer Viggo Valeur-Jensen,
Søborg.*

Pensioneret distriktsbestyrer ved Hedeselskabets mose- og engafdeling *Viggo Valeur-Jensen* er 78 år gammel afgået ved døden den 9. september i sit hjem i Søborg, hvortil han flyttede kort efter, at han den 1. januar 1956 havde taget sin afsked.

Viggo Valeur-Jensen stammede fra Agerskov ved Gjellerup, hvor han fødtes den 19. juni 1886. Hans ungdomsår ved landbruget førte ham over landbrugsskole til Landbohøjskolen, som han i 1914 forlod som landbrugskandidat. Efter en kortvarig periode i forskellige stillinger knyttedes han den 1. december 1915 til Hedeselskabet, hvor han således kom til at virke i 40 år.

Den første tid var han tilknyttet Th. Claudi Westh som moseassistent i Viborg, men forflyttedes hurtigt til grundforbedringskontoret i Herning, som dengang lededes af den senere direktør Jens Westergaard. Et par år virkede han her, hvor hans morfars navn — han var barnebarn af E. M. Dalgas' nære ven og arbejdsfælle prokurator Valeur i Herning — gav ham en god modtagelse overalt, hvor han færdedes udover de vidtstrakte hedeegne, som regel på cykel med hele det tunge opmålingsudstyr læsset på ryggen.

I 1918 kom han til Vejle og fandt dermed sin endelige arbejdsplads. Han afløste her den senere afdelingsleder i Viborg Fridlev Thøgersen.

I 1920 blev han udnævnt til distriktsbestyrer.

Få mennesker havde som Valeur-Jensen levet med i det daglige arbejde inden for Hedeselskabets grundforbedringsarbejder. Han havde kendt den tid, da assistenten selv så nogenlunde kunne bestemme, hvad klienten skulle betale for hjælpen. Var det fattigt og småt hos hdebonden blev der ofte slet ikke krævet honorar. Han kendte også den tid, da man skønnede, om det var nok at skitsere en dræningsplan med nogle blyantstreger bag på en pose fra købmanden, om ikke andet papir var for hånden, og så supplerede man med nogle praktiske anvisninger og råd for, hvordan manden selv kunne lave arbejdet. Undertiden blev resultatet usikkert, men forbavsende ofte godt. Og et særkende for Valeur-Jensens mangeårige virksomhed blev, at han vandt sig taknemlige venner overalt, hvor han kom omkring. Valeur-Jensen tog sig af vidt forskellige ting i disse første år og blev spurgt til råds om meget mere, og skønt han i mange år ingen ansatte medhjælpere havde, voksede arbejdet støt. I 1919 var han blevet gift, og det viste sig hurtigt, at hans kone kunne tage sin del af arbejdet. Det blev hurtigt kendt hos landmændene i det vidtstrakte distrikt, at fru Valeur-Jensen meget ofte kunne give svar på spørgsmålene, når »manden sel« var ude i embeds medfør.

Da Valeur-Jensen i 1956 trak sig ud af arbejdet, træt og med svigtende helbred, fik han mange gode ønsker med sig. På forskellig varmende måde blev der offentligt og privat givet udtryk for, at man nødvendig skiltes fra ham. Han havde været Vejle-egnen en god mand, været en mand, der havde formet sin part af udviklingen, tjent land-

bruget i småt og stort, så takken til ham ville være at se i sund jord, drænedede marker og større afgrøder.

V. Valeur-Jensen overlever af sin hustru og to døtre.

H. S.

Forstander, dr. agro. Karsten Iversen

Ved *Karsten Iversens* død har vor landbrugsforskning mistet en af sine store personligheder og vor samtid en særpræget mand.

Karsten Iversens navn vil i særlig grad være knyttet til spørgsmålet om ammoniakfordampningen og kvælstofudvaskningens betydning for udnyttelsen af naturgødning.

I virkeligheden fik han langt større betydning ved sin konsekvente påpegning af, at kun planterne kan give det rigtige svar på spørgsmålet om rigtig gødsning, og at svaret kun kan blive rigtigt, hvis spørgsmålet er rigtigt formuleret. Karsten Iversen var den første danske forsøgsmand, der i udformning af forsøgsarbejdet accepterede reglen om de aftagende udbyttetilvækster ved i forsøgsplanerne at spørge om, hvor meget der skulle anvendes af indsats af en mindre-værdig gødning for at nå samme udbytte som ved anvendelse af den bedst virkende.

Karsten Iversen var 35 år, da han i 1921 blev leder af Askov forsøgsstation ved sin svigerfar, statskonsulent Frederik Hansens død. Danske landmænd har i hans tid i tusindtal besøgt denne forsøgsstation, og gennem forsøgsberetninger, artikler i landboblade og i særlig grad som taler ved landbomøderne vandt han stor lydhørhed i danske landbrugskredse. Det følte derfor så naturligt, at han ved Landbohøjskolens 100 års jubilæum blev udnævnt til æresdoktor. Karsten Iversen skabte sammen med Frederik Hansens datter Elisabet et hjem på Askov forsøgsstation, der vil blive bevaret i mindet hos den store kreds af unge, der gennem kortere eller længere tid var tilknyttet hjemmet og virksomheden der. Undertegnede er en af de mange, der herigennem fik en vejleder for livet.

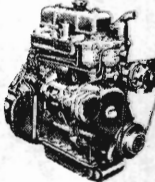

BOXER er blevet endnu stærkere-endnu bedre!

Blandt danske landmænd og maskinstationer er BOXER kendt for usædvanlig styrke og alsidighed samt for overlegen økonomi og driftssikkerhed.

Alligevel er den ny BOXER 600 endnu stærkere og endnu bedre og vil give Dem store, økonomiske fordele i det daglige arbejde.

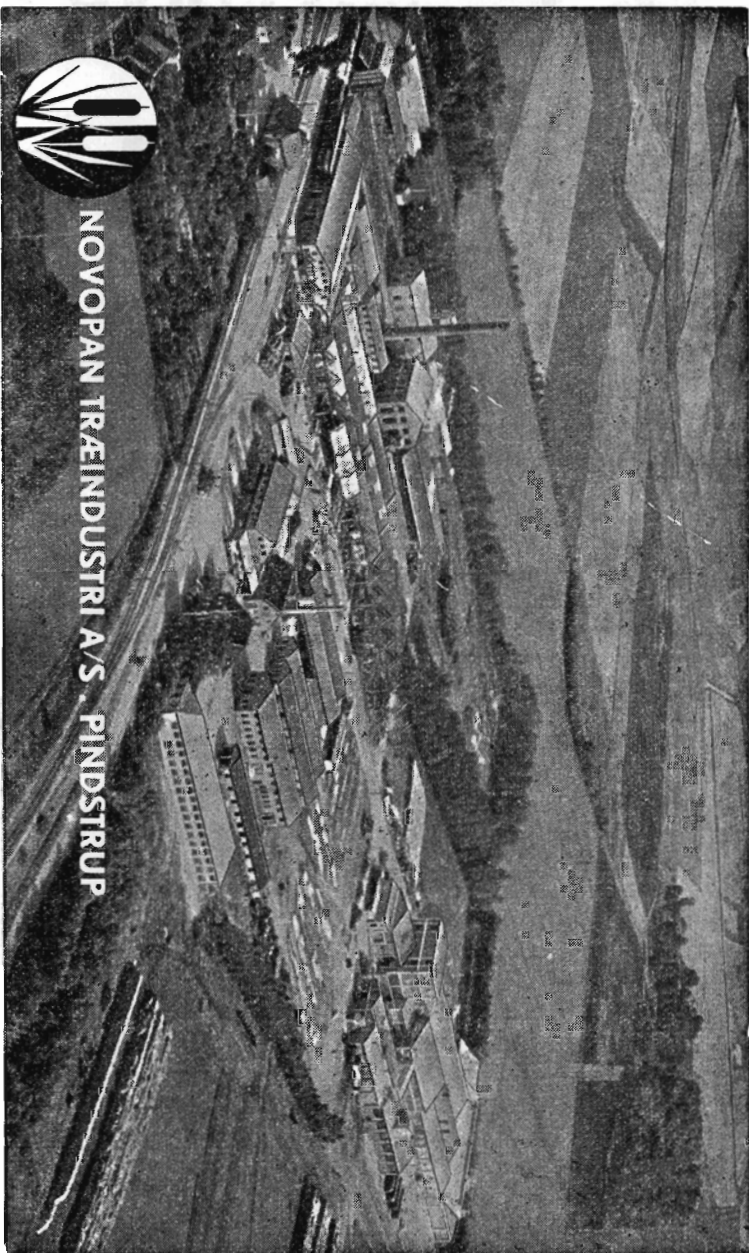
Den nærmeste VOLVO TRAKTOR forhandler vil gerne vise Dem alle BOXER 600's fordele. Ring ham op allerede i dag.

BM·VOLVO BOXER 600

<p>NY, STÆRKERE 66 HK MOTOR</p> <p>giver endnu større trækraft (det er noget, der kan mærkes)</p>	<p>NY, KRAFTIGERE HYDRAULIK</p> <p>der nu har en løftekraft på 1950 kg (den får De glæde af). Hydraulik systemet har et tryk på 140 kg / cm².</p>
<p>NYE, MODERNE OG RATIONELLE LINIER</p> <p>og naturligvis forsynet med det ny lænestols sæde (det kan både ses og mærkes)</p>	<p>BM - VOLVO BOXER 600</p> <p>har mange flere nyheder, men alle de bedste egenskaber fra den gamle Boxer er blevet bibeholdt. Bl. a. den enestående kvalitet, som giver lave vedligeholdelses-omkostninger. I 1966 førtes regnskab over Størlinge Maskinstations 7 Boxer traktorer. Gennemsnitsalder: 2 1/2 år. Køretid: 8.364 timer. Samlet reparationsudgift: kr. 3.635,45 = 43 øre pr. driftstime. (Ingen reparation på motor, gearkasse eller bagtøj).</p>

VOLVO TRAKTOR A/S forhandlere overalt i Danmark:

JYLLAND: Billund: R. Faesterholt. - Dybvad: Kaj Christensen. - Edslev: Kramac Maskinkompagni. - Finderup: Andreas Bjerge. - Gug: Kresten Olsen. - Hedensted: Søren Vandel. - Hejsager: Chr. Jensen. - Ikast: Bent Nørregård. - Kjellerup: Fa. Fr. Dalsgård. - Kolding: Vagn Jacobsen. - Linde: Linde Auto- og Traktorservice. - Løgstær: A. Thorhaug. - Løgumkloster: Aug. Feddersen. - Nr. Nissum: Ove Romby Larsen. - Randers: Louis Christensen. - Sjørring: Sjørring Maskinfabrik I/S. - Skive: N. J. Dalsgård. - Sdr. Omme: Vagn Pedersen. - Sørvad: Poul Østergård Hansen. - Taars: Aksel Larsen. - Vadum: Holger Tjøll. - Varde: V. H. Poulsen. - Vejle: J. Lyager Laursen. - Vester Soltrup: E. Georgi. - Østbirk: N. Stedgård Thomsen. - **FYN OG LANGE:** LAND: Odense: Slevthoved og Søgdal A/S. - Rudkøbing: Albert Nielsen. - Åsum: Svend Carlsen. - **SJÆLLAND OG LOLLAND FALSTER:** Drøstrup: Carl Jensen. - Frønderup: Frønderup Maskinfabrik. - Herlufmagle: Hanning Olsen. - Hillerød: Bohn Jensen. - Kalvekeje: Svend Carlsen. - Mørløse: E. & H. Kaas. - Nordrup: Jørgen Møller. - Renge: Loif Christensen. - Saksbø: H. Møller Andersen A/S. - Stubbebojling: J. M. Dressel.

NOVOPAN TRAIINDUSTRI A/S PINDSTRUP

Da Hedeselskabet i sin tid oprettede et forsøgs- og forskningsudvalg, indtrådte Karsten Iversen heri som repræsentant for landboforeningerne. Han var til tider ret kritisk indstillet over for den dybdepløjning, som under selskabets ledelse blev gennemført på jorder med rod- og vandstandsene lag. Hans frugtbare kritik hjalp til at man nåede frem mod en rigtigere jordbehandling af visse vanskelige jorder, så behandlingsdybden og -arten bliver afpasset efter de stedlige forhold.

Karsten Iversen satte megen pris på dette udvalgsarbejde, og derfor beholdt han det også efter, at han havde sagt fra over for tilsvarende opgaver. Han var endnu medlem af udvalget ved sin død.

Det danske Hedeselskab vil ære mindet om dr. agro. Karsten Iversen.

Fr. Heick.

Hedeselskabets laboratorium 1966-67

I den årsberetning direktør *Fr. Heick* forelagde på årsmødet i København forekom følgende detailoplysninger om Hedeselskabets laboratorium:

Det samlede antal enkeltanalyser udgør 149.393 og overstiger således antallet i sidste beretningsår: 117.716. Analysetallet er det hidtil næsthøjeste, idet det ikke helt når op på antallet i 1964/65.

Brændselsanalyser. Efterhånden som forbruget af indenlandsk brændsel falder, går antallet af brændselsanalyser tilbage og udgør nu kun 721 mod 950 sidste år.

Herudover er udført 22 bestemmelser af svovlindhold og 21 bestemmelser af viskositet i fuel-oil, samt enkelte bestemmelser af vægtfylde, flammepunkt og swelling index.

Jordbundsanalyser i henhold til autorisationen er udført i et antal af i alt 137.948 mod 108.714 sidste år og 144.316 i 1964/65.

Ekstraktion af jordprøver.

a) *Landbrugsjord:*

Reaktionstal*)	26.630
Kalkbehov	89
Kaliumtal*)	3.223
Fosforsyretil*)	3.237
Fosfattal*)	690
Mangantal	171
Kobbertal	2.690
Magnesiumtal	2.141
Natriumtal	18
Ombyttelig kalcium + magnesium	8
Ombyttelig brint	8
Chloridtal	218
Ledningstal	66
Nitrattal	13
Zinktal	8
Molybdæntal	4
Bortal	75
Humus	106
Standardanalyser omfattende reaktionstal, fosforsyre- eller fosfattal og kaliumtal	32.703

b) *Gartnerijord:*

Fosforværdi	84
Kaliumværdi	90
Nitratværdi	137
Ledningstal	133

Analyserne er udført på 59.805 jordprøver. I 99,2 % heraf er bestemt reaktionstal, mens fosforsyre- og kaliumtalanalyser er udført i 60,1 % af prøverne.

Som et eksempel på reaktions-, fosforsyre- og kaliumtallenes fordeling i et vestjysk område hidrættes følgende tabeller, idet konsulentens fordeling af prøverne i kalktrængende og ikke kalktrængende er benyttet. Som det ses, udviser i dette materiale ikke mindre end 87 % af jordprøverne kalktrang.

Kalktrang iflg. reaktionstal

	Med kalktrang	Uden kalktrang	I alt
Antal	1687	258	1945
Pct.	87	13	

*) exclusive de analyser, der indgår i standardundersøgelserne.

Fosforsyretal

Ft	0—1,9	2,0—3,9	4,0—5,9	6,0—7,9	8,0—9,9	over 10	i alt
Antal	113	281	327	228	102	71	1122
Pct.	10	25	29	21	9	6	

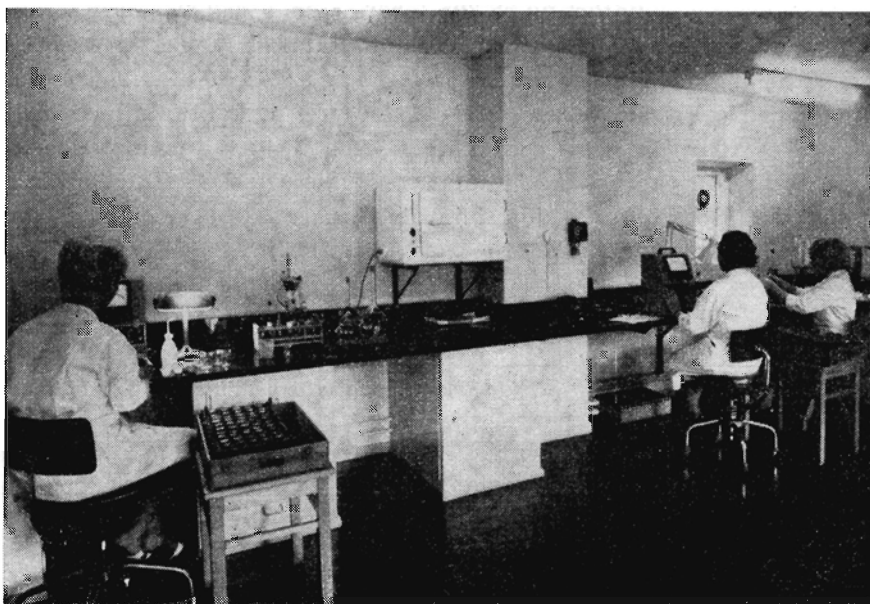
Kaliumtal

Kt	0—1,9	2,0—3,9	4,0—5,9	6,0—7,9	8,0—9,9	10,0— 11,9	over 12	i alt
Antal	11	103	276	235	164	128	200	1117
Pct.	1	9	25	21	15	11	18	

Der er som sædvanlig foretaget en statistisk opgørelse over samtlige udførte analyser for magnesiumtal og mikronæringsstoffer, og resultatet heraf er vist i omstående tabeller. Af arbejdsmæssige grunde er have- og gartneriprøver, der kun udgør et ret ringe antal, ikke udskilt. Der kan i sådanne prøver være ret høje tal.

Magnesiumtal

Mgt	0,0— 1,0	1,1— 2,5	2,6— 5,0	5,1— 10,0	10— 25	25— 100	i alt
Antal	2	486	1132	396	95	30	2141
Pct.	0,1	22,7	52,9	18,5	4,4	1,4	

Måling af reaktionstal i jordprøver.

Kobbertal

Cut	0,0— 1,0	1,1— 2,5	2,6— 5,0	5,1— 10,0	10— 25	25— 50	50— 100	over 100	i alt
Antal	669	1159	624	191	28	8	7	4	2690
Pct.	24,9	43,1	23,2	7,1	1,0	0,3	0,3	0,1	

Mangantal

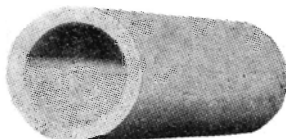
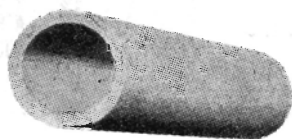
Mnt	0,0— 1,0	1,1— 2,5	2,6— 5,0	5,1— 10,0	10— 25	25— 50	50— 100	i alt
Antal	20	47	34	34	30	2	4	171
Pct.	11,7	27,5	19,9	19,9	17,5	1,2	2,3	

Bortal

Bt	0,0—1,0	1,1—2,5	2,6—5,0	5,1—10,0	10—25	25—100	i alt
Antal	3	21	34	11	5	1	75
Pct.	4,0	28,0	45,3	14,7	6,7	1,3	

Ledningstal-tabellen er delt i prøver fra landbrug og gartneri. Her er at bemærke, at nogle af landbrugsprøverne stammer fra kystnære arealer, hvor et saltindhold kan have forhøjet ledningstallet.

Prima røde DRÆNRØR

*Kan leveres
omgående fra
teglværkslager*

TEGLKONTORET . ØLGOD

TELEFON (052-46211) nr. 58 og 458

Husqvarna MOTORSÅVE

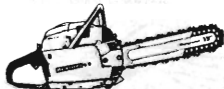
i dag skandinaviens mest solgte.

Har De hørt
NYHEDEN i skoven?

HUSQVARNA MOTORSÅVE SKÅNER DERES ØRENI!

HUSQVARNA 65 - letvægtssaven man taler om. LET, STÆRK, SMIDIG, VELAFBALANCERET, ARBEJDSRIGTIG, men det bedste af alt - den har en OVERLEGEN LYDDÆMPNING. Pas på hørelsen, vælg en moderne motorsav med LAVT STØJ-NIVEAU - HUSQVARNA 65. HØR - PRØV OG KØB DEN hos:

A/S Erik Dalsgård
Sønderbrogade 24
VEJLE - JYLLAND
Telf. (0581) 5201

Sølving Skovservice
Kirke Værløsevej 42
LILLE VÆRLØSE - SJÆLLAND
Telf. (01) 48 09 37

Bellinge Maskinfabrik
BELLINGE - FYN
Telf. (09) 96 14 39

OMGÅENDE OG EFFEKTIV SERVICE

Få også en demonstration af de andre modeller:

Armésaven type 70 samt den store type 100 type 100

Importør: Husqvarna motorsave,
Ryegade 25, Aarhus C.

General Motors

General Motors automobiler

Lager af gode, brugte vogne. Lager af reservedele og tilbehør.

Stort autoværksted
Malerværksted
Diesel autoelektrisk afdeling

PETER HENRIKSEN VIBORG

Dumpen 12-14 - Teloner (076 1) 1250 - 1251 - 1252 - 874

Dansk Plantage- forsikringsforening

Det gensidige
forsikringselskab

... af forsikring for **genplant-
ningsværdien** for nåletræsplan-
tager overalt i Danmark. - Ind-
skud én gang for alle 1 kr. pr.
ha.

Årlig præmie og maksimum-
erstatning:

50 øre pr. ha.... 700 kr.

75 øre pr. ha.... 1050 kr.

1 kr. pr. ha.... 1400 kr.

Vedtægter og indmeldelses-
blanketter ved henvendelse til

**FORENINGENS KONTOR
I VIBORG**

Telefon (076 1) 1340

Forsikrings- aktieselskabet National

tegner forsikring for **træmasse-
værdien** i nåletræsplantager
overalt i Danmark - den nød-
vendige supplerende forsikring
for træmassens stadig voksende
værdier.

Alle oplysninger fås hos Na-
tionals hovedagenturer, samt-
lige inspektorater eller ved di-
rekte henvendelse til

HOVEDKONTORET

Forsikringshuset,

Holmens Kanal 22,

KØBENHAVN K,

Telefon C. 7565

**Drænrør
Mursten
Tagsten
Romadæk**

Bjødstrup Teglværk
Bøgild Teglværk
Feldborg Teglværk
A/S De forenede Tegl-
værker
Gjern Teglværk
Lynghøjs Teglværk
Lysbro Teglværk
Paarup Teglværk
Vinderslevgaard Teglværk

**TEGLVÆRKERNES SALGSKONTOR
SILKEBORG** a. m. b. a. - Torvet 14 - Tlf. (068 1) 1200*

H. Struers chemiske Laboratorium

Apparater
Instrumenter
Glasvarer
Kemikalier

Leverandør
til Hede-
selskabets
laboratorier

AARHUS
(06) 13 11 16

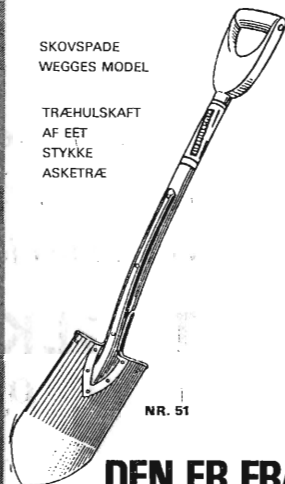
KØBENHAVN
C 14 02

ODENSE
(09) 12 36 02

DEN ER RIGTIG

SKOVSPADE
WEGGES MODEL

TRÆHULSKAFT
AF EET
STYKKE
ASKETRÆ

NR. 51

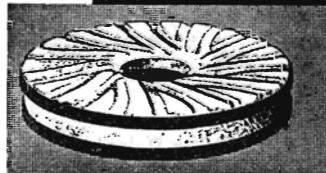
DEN ER FRA

**ZINCK
GODTHAAB**

Carlo MORTENSENS
Bogtrykkeri

TELEFON 355 . VIBORG

**engsko
kvoernsten**

STRØMMEN RANDERS TLF. (064) 299

**FORLANG
„ODIN“
ØL**

FINESTE KVALITETER

Ledningstal

Lt	0,0— 0,5	0,6— 1,0	1,1— 2,0	2,1— 3,0	3,1— 10,0	10— 25	over 25	i alt
<i>Landbrugsjord:</i>								
Antal	9	12	14	5	13	11	2	66
Pct.	13,6	18,2	21,2	7,6	19,7	16,7	3,0	
<i>Gartnerijord:</i>								
Antal	15	9	20	35	53	1	—	133
Pct.	11,3	6,8	15,0	26,3	39,8	0,8	—	

Nitratværdi-bestemmelserne stammer fra drivhusjord og gartneri.

Nitratværdier

Nv	0— 10	10— 25	25— 40	40— 60	60— 80	80— 100	over 100	i alt
Antal	8	22	28	27	18	16	18	137
Pct.	5,8	16,1	20,5	19,7	13,1	11,7	13,1	

De »nye« mikronæringsstoffer *zink*, *molybdæn* og *cobolt* begynder langsomt at påkalde interesse, især i gartneriet. Der er foretaget 8 *zink*-bestemmelser, hvoraf de 6 fra gartnerijord. Det ene viste Znt 10,2, mens de 5 øvrige, der var fra ét gartneri, havde Znt mellem 86 og 124. 2 prøver af planteskolejord (skovplanter) viste Znt 3,2 og 3,9.

2 prøver af gartneri-jord havde *molybdæntal* 2,5 og 3,2, de to planteskoleprøver 1,5 og 1,6.

I den senere omtalte undersøgelse af følgestoffer i kalk og mergel indgår også disse stoffer samt cobolt. I visse nord- og vestjyske jorder antages coboltmangel at være årsag til kvægsygdomme. Der er på foranledning af en planteavlskonsulent foretaget en orienterende undersøgelse af coboltindholdet i en sådan jord, og til sammenligning er medtaget prøver fra andre egne af landet, samt en undersøgelse for et gartneri på Amager.

»*Cobolttallet*« er givet samme enhed som *molybdæn*- og *bortal*, mg pr. 10 kg jord. Jorden er ekstraheret med en ammoniumacetat-ammoniumsulfat-opløsning, og til cobolt-bestemmelsen er brugt β -nitroso- α -naphthol.

Jordart	Antal prøver	Cobolttal, mg Co/10 kg jord		
		gns.	min.	max.
<i>Nordjysk sandjord</i>				
m. formodet coboltmangel	5	0,9	0,7	1,1
Østjysk lerjord	5	3,2	2,7	4,0
Jord fra Lammefjorden	5	2,8	1,6	4,0
Gartnerijord, Amager	5	1,4	1,3	1,5

Som det ses, findes et betydeligt lavere coboltindhold i den nordjyske jord end i de øvrige prøver af landbrugsjord.

Mergel- og kalkanalyser er udført i et antal af 361 fordelende sig således:

Bestemmelser af kulsur kalk, CaCO_3	272
« « vandindhold	68
« « kornstørrelse (vådsigtning)	21

Indholdet af kulsur kalk i tørstoffet i mergel og jordbrugskalk har i de undersøgte prøver været som anført i omstående tabeller.

Mergel

Indhold af kulsur kalk i tørstoffet	under 10 pct.	10— 20 pct.	20— 30 pct.	30— 40 pct.	40— 50 pct.	50— 60 pct.	over 60 pct.	i alt
Antal	3	24	32	87	26	23	4	199
Pct.	1,5	12,1	16,1	43,7	13,1	11,5	2,0	

Jordbrugskalk

Indhold af kulsur kalk i tørstoffet	65— 70 pct.	70— 75 pct.	75— 80 pct.	80— 85 pct.	85— 90 pct.	90— 95 pct.	over 95 pct.	i alt
Antal	—	1	2	—	24	39	7	73
Pct.	—	1,4	2,7	—	32,9	53,4	9,6	

Kalkmidlernes følgestoffer

Der er på foranledning af De danske Mergelselskaber og Hedeselskabets mergelafdeling foretaget en undersøgelse af indholdet af følgestoffer (plantenæringsstoffer) i forskellige kalk- og mergelformer, i alt 20 forskellige. Resultatet er offentliggjort i Hedeselskabets Tidsskrift nr. 6, 1967.

Til sammenligning med magnesiumindholdet kan anføres indholdet i 7 undersøgte dolomitprøver af skandinavisk og tysk oprindelse med et gennemsnitsindhold af calciumkarbonat (bestemt som Ca) på 62 % (min. 53 %, max. 75 %). Magnesiummængden i % af tørstoffet var gennemsnitligt 10,3 % med et laveste indhold på 2,0 % og et højeste på 16,9 %.

Undersøgelser af speciel art

a) Jordbundsanalyser. Nedenstående tabel viser de mangeartede analyser, der i et antal af i alt 1.558 er udført i mange forskellige jordprøver.

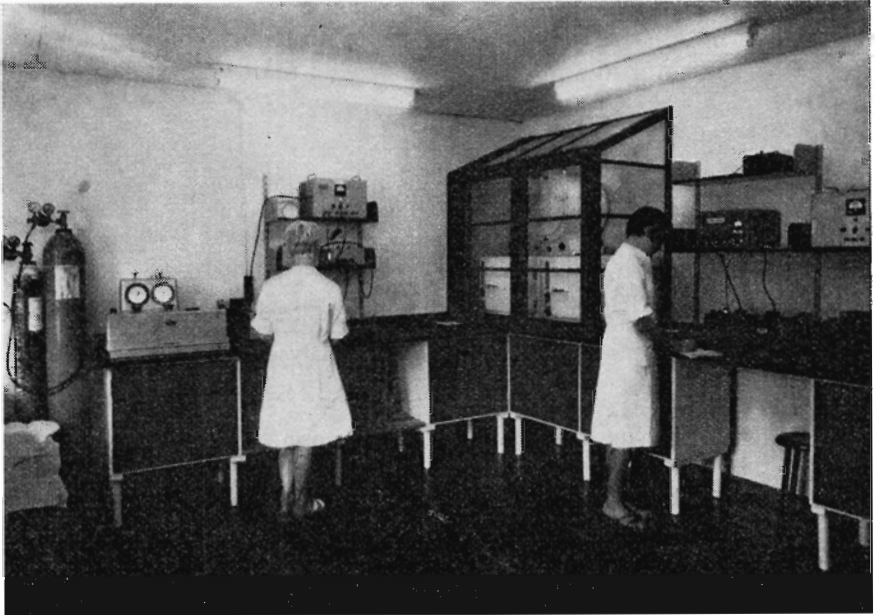
Svovl-kalktilstand omfattende indhold af organisk stof — kulsur kalk — opløselige, sure svovlforbindelser — opløselige, neutrale svovlforbindelser (sulfater) og iltelige svovlforbindelser (sulfider)	79
Sulfat-svovl	11
Organisk stof (glødetab)	135
Kornstørrelse (hydrometer, slemmeanalyse)	73
» (sigtning)	9
Vandindhold	582
Vandindhold v. 15 atm. tryk (visnegrænse)	11
Rumvægt (dels i våd, dels i tørret tilstand)	178
Vægtfylde	3
Rumvægt v. proctor-indstampning	11
Flydegrænse	6
Kulsur kalk	32
Kvælstof	31
Jern, total	11
Jern, mg Fe/1000 g	49
Cobolttal, mg Co/10 kg	20
Aluminiumtal	1

Hovedparten af disse analyser er udført for Hedeselskabets forskellige afdelinger.

Fysiske jordbundsundersøgelser

er, som det ses, udført i ret stort tal og får i disse år stigende interesse, forårsaget bl. a. af den stærkt fremadskridende mekanisering i landbruget med anvendelse af stadig tungere maskiner, der f. eks. kan danne trafikalsål på svære jorder. Jordens *rumvægt* (tørrumvægt in situ), til hvilken bestemmelse anvendes stål-prøvecylindre, kan give oplysning om jordens lejringsstæthed. Jordens porevolumen kan beregnes, når man også kender eller har bestemt *den specifikke vægtfylde*. Og man kan efter bestemmelse af jordens *vandkapacitet* (denne bestemmelse udføres i mangel af egnede laboratoriemetoder som regel ved udtagning af prøver til fugtighedsbestemmelse på egnede tidspunkter, når jorden formodes at være vandmættet, men ikke overmættet) og jordens *vandindhold ved visnegrænsen*, der bestemmes med et specielt apparatur, beregne indholdet af for planterne tilgængeligt og utilgængeligt vand.

Kornstørrelse-fordelingen i jorden (indholdet af ler og sand) bestemmes bl. a. ved hydrometer-metoden, en såkaldt slemmeanalyse. Når så også *humusindholdet* i jorden er kendt, har man en karakterisering af jordens fysiske sammensætning og kan bl. a. optegne et diagram af jordens struktur.

Måling af kobber-, bor- og zinktal m. v.

Bestemmelse af *kationbelægningen* og indholdet af *kulsur kalk* hører navnlig i ekstreme jorder med til en karakterisering.

Endnu mangler egnede metoder til bl. a. bestemmelse af aggregat-tilstanden i jorden, jordkrummernes størrelsesforhold og deres stabilitet.

Som noget nyt skal bemærkes, at laboratoriet på foranledning af kulturteknisk afdeling har optaget bestemmelse af jordens rumvægt ved komprimering efter den såkaldte *proctor-metode*. Der benyttes hertil et specielt apparatur med normerede dimensioner, i hvilket jordprøven indstemples ved et bestemt antal slag af en faldhammer. Derefter bestemmes jordens vandindhold og tørrumvægt, og indstampningen gentages ved forskellige vandindhold. Jordens maximale tørrumvægt og optimale vandindhold bestemmes så ad grafisk vej.

En komprimeret jords tørrumvægt in situ bestemmes ved anvendelse af en særlig cylinder med tilhørende udstyr og ved hjælp af såkaldt normal-sand. Denne opnåede tørrumvægt angives i % af den maximale tørrumvægt bestemt ved proctor-indstampningen, ligesom jordens fugtighedsindhold sættes i relation til det optimale ved proctor-forsøget.

b) I vandprøver af forskellig art er i alt udført 6.412 enkeltanalyser.

Heraf udgør *drikkevandsprøver* en anselig del, ikke mindst med henblik på dimensionering af filteranlæg for enkelte ejendomme. Mange prøver undersøges for forurening, og der udføres i disse kemiske, men især bakteriologiske analyser, d. v. s. bestemmelse af kimtal efter »Dansk Standard«.

Prøver af *vandløbsvand* er undersøgt i forbindelse med dambrug, kloakudløb og rensningsanlæg. Desuden er undersøgt indhold af plantenæringsstoffer, klorid og giftstoffer. Her kan specielt nævnes den fortløbende kontrol med afløbsvandet fra brunkulslejer, hvor det navnlig er jernindholdet, der har interesse, og som laboratoriet udfører for Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, og de udførte undersøgelser for kulturteknisk afdeling af Skjernåen og af tilløbene til Ringkøbing fjord. Den løbende undersøgelse af Viborg-søernes til- og afløb fortsætter.

Spildevandsprøver undersøges især for kulturteknisk afdeling i forbindelse med opførelse og drift af rensningsanlæg. Iltindholdet i de forskellige trin af anlægget og BI_5 — biokemisk iltforbrug — i afløbet er især vigtige bestemmelser.

I denne forbindelse nævnes, at laboratoriets undersøgelser i forbindelse med kulturteknisk afdeling over nedbrydningshastigheden — BI_5 -kurvens forløb — i forskellige arter af spildevand forventes at blive væsentligt fremmet ved en bevilling fra Hedeselskabet til indkøb af et nyt tysk automatisk apparatur, der vil være opstillet i løbet af sommeren.

Af vandprøver i øvrigt kan nævnes et antal *drænvandsprøver*, der for Hedeselskabets Dræntekniske Undersøgelser er analyseret for især indhold af klorid, og fra forsøgene i Skjern-å-dalen undersøgelser af pumpe- og drænpøver for jernindhold m. v.

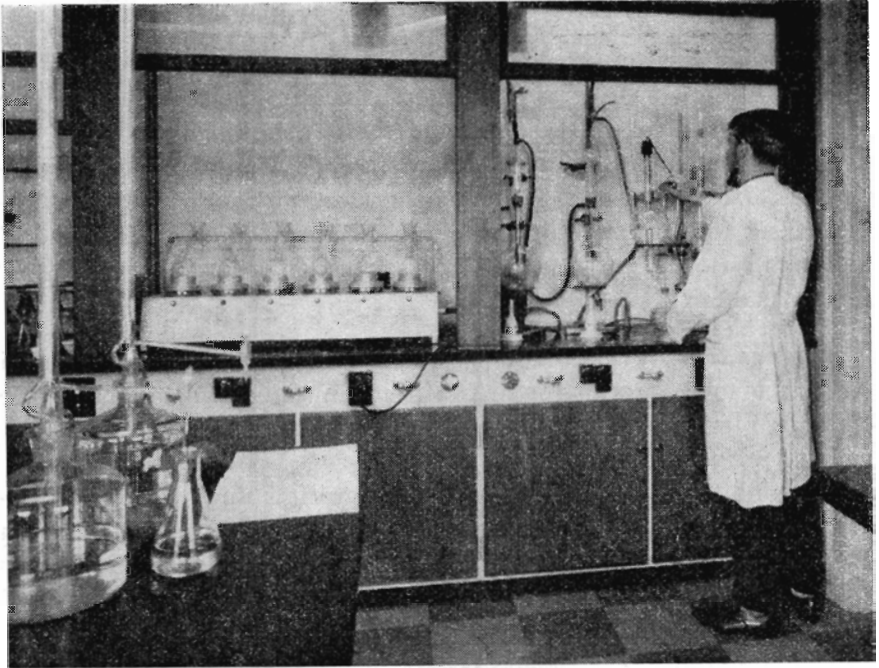
c) Analyser af diverse materialer, i alt 2.393.

Af de mange forskellige undersøgelser i denne gruppe kan nævnes:

Tørvestrøelse, spagnum og tørvemuld er undersøgt for bl. a. indhold af organisk stof og svovl, og desuden for rumvægt, vand og aske, plantenæringsstoffer og kalkbehov m. m., i alt 453 analyser.

I samarbejde med Landbohøjskolens havebrugsafdeling og Afdelingen for Undersøgelser og Forsøg er der foretaget nogle undersøgelser over rumvægtbestemmelser og omsætningsgrad i tørv og spagnum. Blandt andet er foretaget bestemmelser af den såkaldte R-værdi for omsætningsgrad.

Sand-, grus- og lerprøver er undersøgt for kornstørrelse ved sigtning eller slemning og i nogle tilfælde for indhold af humus og kulsur kalk, og endvidere er bestemt tørstofvægt i bundtransporteret materiale i vandløb (for Hydrometriske Undersøgelser), i alt 72 analyser.

Kvælstof- (protein-)bestemmelse efter Kjeldahl.

I prøver af *filler* og *foderkridt* er bestemt kornstørrelsefordelingen samt indhold af vand og kulsur kalk, 21 analyser.

Afgrødeprøver — herunder bl. a. ensilage, græs, roer og roetop — er i ret stort tal analyseret for tørstof- og råproteinindhold og i enkelte tilfælde for sand, aske og træstof. I ensilage er der endvidere bestemt reaktionstal og smørsyretil. I alt 553 analyser.

80 *kornprøver* er undersøgt for vandindhold.

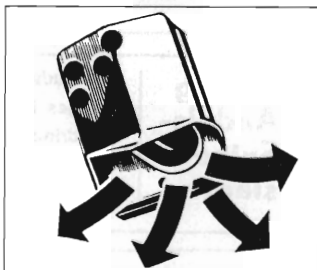
Analyser af *kunstgødning* er udført i et antal af 119 omfattende navnlig vandopl. fosfor og kalium, men også citratopl. fosfor, vandopl. svovl og kvælstofforbindelser samt vandindhold.

For afdelingen i Brande er undersøgt *trækulsbriketter* for antændelsestemperatur m. v. og *træsyre* for indhold af eddikesyre og tjære, 14 analyser.

Udtræk af *moler* er undersøgt for indhold af en række uorganiske stoffer, 33 analyser.

McCULLOCH

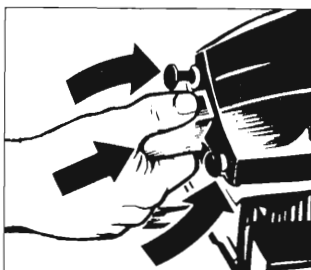
**Roligere og
effektiver**

takket være

**ny membran-
lyddæmper
og eksklusiv
skæreudrustning**

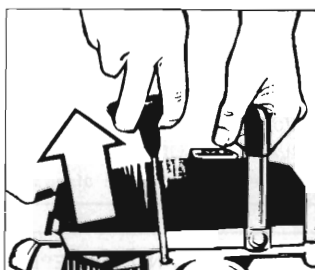
**Arbejdsrigtig
og lethåndterlig**

takket være

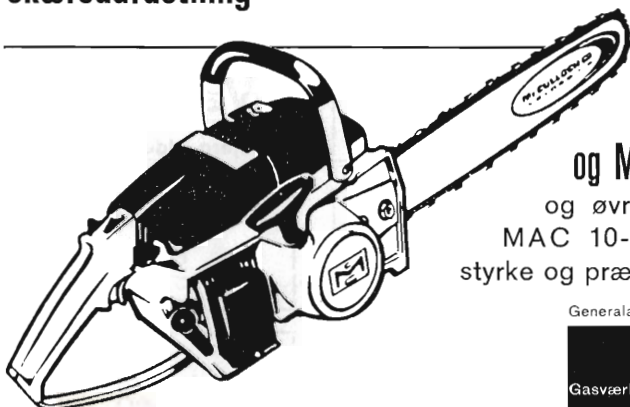
**fingerspidskontrol
og enkel
karburatorjustering**

**Kort ryk -
sikker start**

takket være

**automatisk
startgas og DSP
som mindsker
startkompressionen**

**Ny MAC 2-10 AUTOMATIC
og MAC 5-10 AUTOMATIC**

og øvrige save i den "6-kg-lette"
MAC 10-serie er enestående i slid-
styrke og præstation.

Generalagent:

Carl F. Motor

Gasværksvej 9, København V, Telefon (0144) *21 13 92

Forhandlere:

SJÆLLAND:

Fa. Carl F. Motor
Gasværksvej 9
København V - (01) *21 13 92
Nordsjællands McCulloch Service
v/ Jan Skovly Hansen
Længangsvej 73, Hillerød - (03) 26 51 51
Odsørreds McCulloch Motorsave
v/ Sv. E. Larsen
Isefjordsvej 4, Nyk. S - (03415) 1086
McCulloch Kædesave
v/ A. Bøge Andersen
Københavnsvvej 107, Roskilde -
(03) 35 69 96
Esso Service Station
v/ Holger Møller
Frederiksberg, Søns - (03) 63 11 51

Fa. Specialværkstedet
v/ Eigil Johansen
Torvegade 34, Faxø - (03715) 465
LOLLAND-FALSTER:
McCulloch Motorsave
v/ Arnold Larsen
Flintinge, Lolland - (03869) 126
FYN:
Fyens McCulloch Motorsave
v/ Andreas Petersen
Højby, Fyn - (09976511) 260
JYLLAND:
Fa. Ålborg Cykellager
v/ Børge Pedersen
Jernbanegade 16, Ålborg -
(08) 13 40 29

McCulloch Motorsave
v/ Børge Landbo
Sjerring St., Thy - (0791) Sjerring 129
McCulloch Kædesave
v/ Søren G. Nielsen
Siem pr. Terndrup, Skjerping St. -
(0815511) 193
McCulloch Motorsave
v/ Viggo Thomsen
V. Hållenstrøde 11-13, Randers - (06) 42 13 44
McCulloch Motorsave
v/ Jørgen Rasmussen
Lundby pr. Aulum - (07) 47 11 11 - 355
Nymandsgade 15, Ølgod - (052) 4 62 11 - 123
Hammel McCulloch Service
v/ Jens Peder Rohde
Vadstedvej 13, Hammel - (06187111) 69

McCulloch Motorsave
v/ Knud Nielsen
Nørrebrogade 18, Århus C -
(081) 33544 - 33285
E. Eltvad
Gartneri-, Havebrugs- og Fjemmaskiner
Esbjergvej 20, Kolding - (055) 2 28 55
Sønderjyllands McCulloch Motorsave
v/ Bent K. Petersen
Tårning pr. Hammølev
(0457811) 156; efter den 1/12-67 (045) 7 72 56
Åbenrå (046) 2 45 43
BORNHOLM:
Bornholms McCulloch Motorsave
v/ Sv. Low
»Bækken», Almindingen pr. Akirkeby
(03) 974 Akirkeby 643

Vestjyllands Mergelforsyning

Andelsselskab

Udnyttelse af lokale lejer
og tilrettelægning af
mergelleverancer

Moderne grab-materiel til rådighed
Levering af højprocentlig mergel fra egne lejer
Jordbrugskalk og pulveriseret kalk i fine kvaliteter
fra Hillerslev og Mjels kalkværker

Alle oplysninger og tilbud hos:

Trier Høj, formand, Vostrup, tlf. Lønborg (073 - 7 31 11) 43
Karl Bloch-Nielsen, kasserer, tlf. Billum (052 - 2 05 77) 66
Chr. Siersbæk, næstformand, tlf. Skjern (073) 5 03 96

Rødkjærsbro Cementvarefabrik v. J. T. Birk

Telefon Rødkjærsbro (076 - 5 91 11) 14

FORLANG TILBUD

Fører kun Δ mærkede varer

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres på lager

Viborg Andels- Svine- slagteri

Vore udsalg
bringes i
erlindring
Telefon (076 1)
137 og 779

SKOVPLANTER - LÆPLANTER - HAVEPLANTER

SKÆRBÆK PLANTESKOLE

Skærbæk . Telefon (047) 5 12 50*

Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter
Plantekatalog tilsendes gerne på forlangende

Røde drænrør

fra 2"-12" haves altid på
lager. - Forlang tilbud.

»SOFIENLUND«
TEGLVÆRK

Tlf. Ulstrup (064 - 4 81 11) 10

Prima drænrør

FYNS TEGLCENTRAL

Stenstrup og Odense Teglværkers kontorer

STENSTRUP - Telefon (09) 26 10 19*

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62 og
Fiskerihavnen

Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring

Gensidigt selskab ★ Oprettet 1898

Henvendelse til kredsens tillidsmand eller til hovedkontoret:
Vester Farimagsgade 19 . København V . Telf. (01) 15 03 50

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

ved **C. M. Christiansen** . Århus
Telefon: Ellidshøj (08 - 11 93 11) 4
og Århus (06) 12 76 33

Fabrikation af
jordbrugskalk og
foderkridtmel

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby . Telefon 12 10 55 (kaldenr. 08)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820)

- ★ Reservedele
- ★ til
- ★ alle
- ★ fabrikater
- ★ motorsave
- ★ hos

Erik Dalsgaard

SØNDERBROGADE 24 · VEJLE · TLF. (0581) 5201

AALBORG
AKVAVIT

Blodserum er analyseret på Beckman-flammespektrofotometer for lithium, 344 prøver.

I et antal *nåleprøver* fra gran og fyr er udført bestemmelse af stofferne kvælstof, fosfor, kalium, magnesium, kobber, calcium, mangan og jern.

Med henblik på dosering af næringsstoffer ved sprøjtning fra luften er for et privat firma foretaget en række *bladanalyser* (planteanalyser) i unge korn- og kartoffelplanter, i alt 480 bestemmelser.

Mindeord om C. E. FLENSBORG

I det fornemme årsskrift for 1967, som det islandske skovselskab netop har udsendt, har statskovdirektør *Hakon Bjarnason* skrevet en tosidet mindeartikel om afdøde, tidligere direktør ved Hedeselskabet *C. E. Flensborg*.

I meget hjerteligt anerkendende ord hyldes mindet om C. E. Flensborgs indsats for den islandske skovsag. Indgående fortælles om Flensborgs rejser rundt i Island i somrene 1900 til 1906 og hans stædige kamp for at få plantning igangsat, hans forsøg på at finde frem til egnede planter og hans betydningsfulde påpegning af, at en forudsætning for skovvækst i Island var indhegning og fredning mod fårene. Det nævnes, at han blev tilbudt at blive fast tilknyttet den islandske skovsag med bopæl i Island, men selvom det fristede, blev han dog hos Det danske Hedeselskab. Mange år senere indrømmede han, at hans hjerterødder altid ville være hjemmehørende blandt de træer, han i sin ungdom havde fået plantet ved Hallormstad i Island.

Hakon Bjarnason slutter med at sige, at Flensborgs navn vil leve længe i Islands historie, hvor han var den første, der rejste skovsagen og var den, der lagde grundvolden, som man stadig bygger på, og hans tanker man vil følge endnu i mange år.

DØDSFALD

Den 17. august afgik overassistent ved plantningsafdelingen, *Ejner Holtegaard*, pludselig ved døden kun 51 år gammel.

Ejner Holtegaard blev ansat ved »Det flyvende Korps« den 15. september 1942 og har siden sin ansættelse arbejdet med administrationen af de store kollektive læplantningsarbejder, som dengang blev startet.

Ejner Holtegaard ville den 15. september 1967 have været ansat ved Hedeselskabet i 25 år. Han glædede sig til sit jubilæum.

Ejner Holtegaard var meget vellidt blandt sine kolleger, han var en mand, som spredte venlighed og smil omkring sig.

Ved Ejner Holtegaards død har Hedeselskabet mistet en dygtig og trofast medarbejder.

I få ord — ★

Assistent ved Hedeselskabets distriktskontor i Aalborg, agronom *Lars Edv. Rasmussen*, er udnævnt til filialbestyrer ved selskabets kontor i Nakskov.

Der brændte 55 ha i Sdr. Omme plantage

A/S Sdr. Omme plantage, der er på 822 ha, har i det forløbne år haft et driftsunderskud på 378 kr. mod forrige års overskud på 4.500 kr. Formanden, amtmand *A. M. Wamberg*, Vejle, motiverede det dårlige resultat med den forringede økonomi, der gjorde sig gældende for hele skovbruget. Februarstormen i år voldte ikke større skade i Sdr. Omme plantage, fortalte skovrider *G. Bundesen*, idet der kun væltede ca. 200 m³, men selve stormen har bevirket øgede afsætningsvanskeligheder for det større træ som en direkte følge af det store stormfald andre steder. Den 4. maj havde der været brand i plantagen, hvorved 55 ha brændte, deraf ca. 33 ha 20-årig rødgran og 18 ha 20-årig bjergfyr. Træmassen er erstattet fra National med 27.650 kr. og genplantningen vil blive bekostet af Dansk plantageforsikring. Der er i årets løb solgt træeffekter for 107.000 kr. Status balancerede med 188.623 kr. Aktiekapitalen er 61.700 kr.

Til bestyrelsen genvalgte godsejer *Dinesen*, Lerbæk, og til revisorer genvalgte fhv. førstelærer *K. O. Knudsen*, Sdr. Omme, og landsretssagfører *Poul Petersen*, Vejle.

Høsten på forsøgsarealet i Stauning enge i Skjernå-området har igen i år vist meget fine resultater. Endnu foreligger den endelige beretning ikke, men *Borris forsøgsstation*, under hvem forsøgene sorterer, har oplyst, at hveden i år har givet 7000—7200 hkg pr. ha eller tæt ved 40 fold!

Studene gik til angreb

I en græsningsfenne på Mandø blev i sommer læsset mergel af. Hver gang et nyt læs blev tømt ud på marken angreb studene det ukendte fænomen. Det kunne undertiden næsten lykkes dem at få spredt mergelen, inden næste læs ankom. Studene skal i øvrigt nok blive vænnet til mergeldyngerne, idet der ialt inden 1. oktober skulle tilføres marskengene på Mandø ca. 2.400 m³ mergel, d.v.s. ca. 100 læs med lastvogn og anhænger.

Stærk stigning i grundforbedringsarbejdet

Ved mose- og engafdelingen er der i tiden januar og april kvartaler fuldført 1.579 arbejder omfattende 8.268 ha til en udgift på 26 mill. kr.. I samme periode i 1966 fuldførtes 1.159 arbejder med 6.031 ha til en bekostning af 14,9 mill. kr.

Man skal helt tilbage til 1961 for at nå et højere antal arbejder fuldført. Der blev da fuldført 1.700 arbejder, men disse omfattede da kun 6.480 ha.

I afdelingschef C. V. *Schledermann Larsens* beretning hedder det i øvrigt:

»Der er således i 1967 sket en meget væsentlig stigning i såvel gennemførte som projekterede arbejder i forhold til året før. Dette skyldes dels det gode arbejdsvejr, dels — og sikkert især — at landmændene må have arealernes afvandsforhold i orden, når mekaniseringen skal udnyttes fuldt ud.

Finansloven medførte påny en nedskæring af beløbene til grundforbedringsarbejder. Det beløb, der var sat af til lån, var allerede opbrugt i juni måned, og der var sket et væsentligt indhug i beløbet til ydelse af tilskud. Det må derfor forudses, at der allerede i efteråret ikke er penge hertil.

Afdelingens personale er i løbet af halvåret forøget med 5.«

Nyt stort tørreanlæg

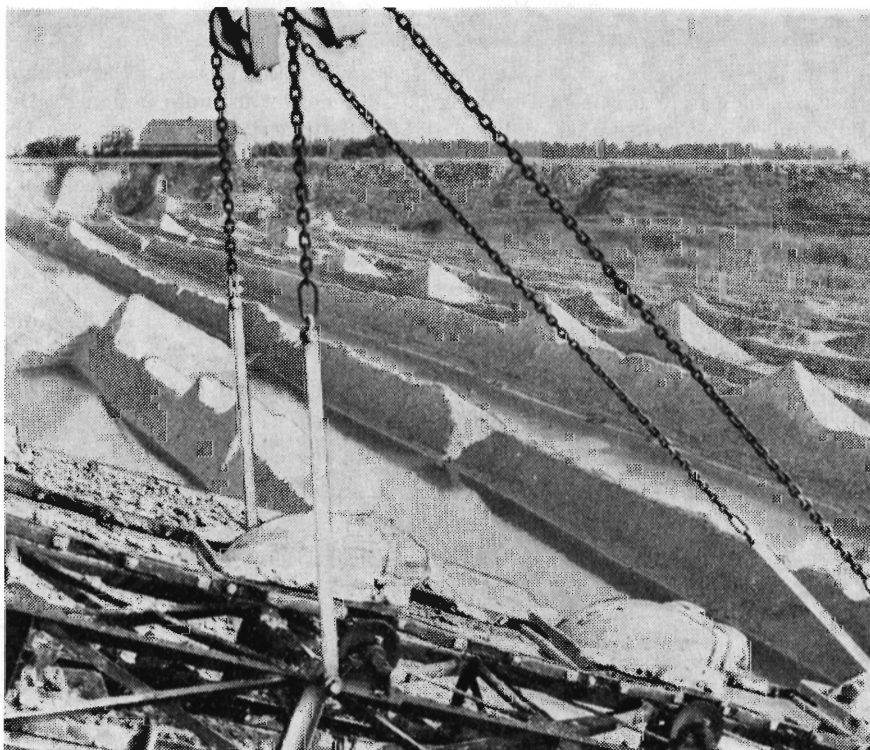
Landbrugets voksende forbrug af jordbrugskalk har i de senere år givet sig udslag i store investeringer i de forskellige kalkværker. Opgravningen er rationaliseret med mekanik til hundredtusinder af kroner, transporten foregår flere og flere steder på transportbånd, og tørreovne og lagerbygninger skyder op alle vegne, hvor kalkværkerne ønsker at følge med i den hårde konkurrence.

Hadsund kalkværk i nærheden af Vive, hvis produktion nu er nær de 100.000 tons årligt, har i år indrettet et nyt tørreværk, så vandindholdet kan nedbringes til det ønskelige omkring en halv snes procent. Kalkværket har samtidig sat bemærkelsesværdigt ind på, at fjerne den støvplage, der har været en alvorlig gene ved tørringsarbejdet. Fra kalkværket hævdes det, at specialisterne mener, at problemet er løst, når tørreanlægget i efterårets løb er færdigindkørt.

Fra Klaabygaard Mergelleje

Siden 1918 har *Vestjyllands Mergelforsyning* udnyttet det vældige mergelleje i Klaaby lige syd for Ribe. I sommer har den gamle, men nu elektrificerede

og rationelt istandsatte gravemaskine næsten kørt døgnet rundt. På et kvarter kan den aflevere 20—30 tons direkte i lastbiler. Billedet viser det ejendommelige landskab afgravningen efterlader i lejet. Forrest skimtes skovlarmen, der arbejder ned over mergelskrænten.

Et mindeanlæg på Mallehøje Østergaard

Plantningsmanden, hedeopdyrkeren, folkemindesamleren, afdøde gårdejer N. P. Ottosen, Mallehøje Østergaard mellem Filskov og Blaaahøj var kendt af mange i Vejle vesteregn. Han blev født den 8. marts i 1866, samme år som Hedeselskabet blev stiftet, og 1957 døde han 91 år gammel efter at have gjort en stor indsats, dels med »at gøre Danmark større og smukkere«, dels ved at plante rundt om i Ringive sogn. Som et udtryk for den interesse, han nærrede for hedeopdyrkningen, efterlod han en mindelund ved sin gård. Stedet har i mange år været et søgt udflugts- og mødested.

Det bemærkelsesværdige ved mindeanlægget er stenene og træerne. Stenene er fra 1922 samlet på heden, mange hundrede. Heraf er 70 med inskriptioner, hvor navnene på Hedebrugets og Hedeselskabets mænd, stiftere og forkæmpere, er indhugget.

Samtlige træer er løvfældende — ask, birk, bøg og eg, plantet, hvor der før var gold hede på et areal, der dækker fire-fem tdr. land.

Dette anlæg er nu blevet »genskabt« af slægtsgårdens nuværende ejer, N. P. Ottosens sønnesøn, gdr. Alsted Ottosen, der er femte slægtled på gården.

— Vi har ikke ændret ved det oprindelige i anlægget, men ført det op til en standard, så det kan virke som et attraktivt udflugtssted for moderne, fortravlede mennesker, fortæller Alsted Ottosen, og vi håber at få bevilling til at drive et cafeteria i tilslutning til anlægget. — N. P. Ottosen var æresmedlem af Give plantningsforening og hædret i »Kongenshus«.

I Statsbanernes blad »Vingehjulet« har forstinspektør P. Boserup, Langaa, formentlig i tilknytning til, at det i år er 100 år siden, Statsbanerne overtog driften af Godber Bahnsens planteskole i Langå, skrevet en omfattende redegørelse for Statsbanernes plantningsvirksomhed, en virksomhed som P. Boserup har været leder af allerede i en længere årrække. I den fagligt interessante skildring af de 100 års udvikling nævnes bl. a., at E. M. Dalgas fra 1886 var barnernes konsulent, men det tilføjes, at hans indsats vist kun har været at spore i disse års store anvendelse af bjergfyr og hvidgran. Der gøres meget klart rede for de driftstekniske krav til plantningen langs sporlinierne, og deres pleje og udbygning. Det er bemærkelsesværdigt, hvordan det i de senere år er lykkedes at opbygge læsystemer af vidt forskellige træarter, der ikke alene er af produktiv værdi, men som også dækker de mere betydende landskabsæstetiske krav. Forfatterens redegørelse er samtidig analyse af et allerede vidt gennemført program. Altfor beskedent undlades det at nævne den glødende begejstring, hvormed der er arbejdet gennem den sidste snes år, og hvor store resultater, der er nået. Fagfolk vil dog sikkert finde anledning til at adressere en hyldest herfor til forstinspektør P. Boserup. has.

Fine publikationer

Vildtbiologisk Station ved Kalø har efterhånden en fornem række af fine publikationer bag sig.

Sidst foreligger nu en ny række, deriblandt en oversigt over »Danmarks Hønsefugle«, og selvom denne kun er på 14 sider, giver den næsten svar på alt, hvad man i almindelighed kan ønske at vide. På engelsk foreligger et resultat af den danske del af en international undersøgelse omkring jagten på *Knortegåsen*.

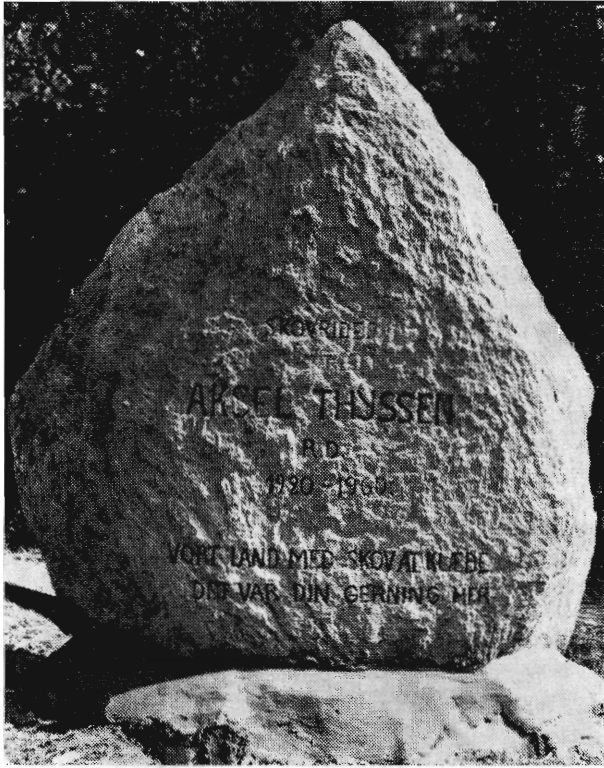
Endelig er udsendt hæfte 13 af »Danske Vildtundersøgelser«, der på næsten 200 sider behandler »Kronvildtet i Danmark«. Dette sidste store arbejde belyser indgående en række spørgsmål af almen interesse, således bl. a. dyrenes indpasning i det danske kulturlandskab. I den afsluttende kommentar til hele undersøgelsen siges det, at man allerede nu bør overveje, om der i den kommende landsplanlægning på et tidligt tidspunkt skal tages stilling til, om man heri ønsker at indpasse et eller flere kronvildtområder og altså ønsker at bevare vort kronvildt. Biotopforholdene skal da tilrettelægges efter en udvikling som tjener

dette formål. Almindeligt tænkes der ikke over, at de vestjyske, statsejede hedeplantagers langsomme overgang fra områder med store åbne hede- og moseflader til lukket, høj granbevoksning er det samme som en begrænsning af levedemulighederne for kronvildtet.

Afsløret mindesten

Et sted lidt øst for landevejen på et meget skønt sted fem kilometer nord for Ebeltøft blev i september måned afsløret den her gengivne mindesten for skovrider *Aksel Thyssen*, der i 40 år udrettede så meget for plantningssagen over hele Djursland.

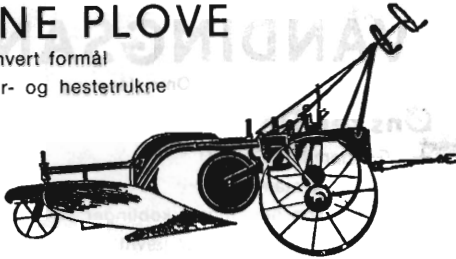
Ved afsløringen af mindestenen talte bl. a. initiativtageren, skovejer *P. Madsen Pedersen*, Horstved. Ud fra et livslangt venskab og samarbejde om plantningssagen skildrede han Aksel Thyssens livsværk, som han karakteriserede med ordene, at han forstod at forene det forstligt mest hensigtsmæssige med det æstetiske, således at økonomi og skønhed blev tilgodeset i lige mål, et udtryk, der dækkede over Thyssens forståelse af, at en forstmands ansvar rækker langt videre end til de værdier, der kan gøres op i penge.

På stenen står Aksel Thyssens data samt linierne: »Vort land med skov at klæde, det var din gerning her.«

MODERNE PLOVE

for ethvert formål
Traktor- og hestetrukne

Bovlund 24 " traktorplov, type 9 H
Hedeselskabet bruger »Bovlund« plove

Plovfabrikken »Bovlund«

H. WILKENS

Bovlund pr. Branderup J. - Telefon: Branderup J. (048) 3 52 33

Dansk Brandforsikringselskab

VERMUND

af 1904 Gensidigt selskab

Bygninger og løsøre
Virkefelt over hele landet

Hovedkontor:
Banegårdsplads 4 . Århus

Skovtjære 0.433

Muretjære

Stødbrinol

Arbinol og Spangol

Rygsprøjter og Motor-
sprøjter

Diana Skovtjære

Orehoved . Telf. 96* & 119

»CIMBRIA« TØMMER HANDEL

Aktieselskab

AABENRAA

INDHENT TILBUD

Viborg Papir- Comp.

Papir & papirvarer
en gros
Bogtrykkeri
Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31-33
Telefon Viborg (076 1) 802 - 803

HOLSTEBRO BETONVAREFABRIK

v/ ingeniør Anders Poulsen

Holstebro telf. (074) 2 00 03

Alt i betonvarer
indenfor
Dansk Ingeniørforenings
normer

Hellestrup Planteskole

Ejer:

Gosch Tændstikfabr. A/S
Sorø . Tlf. Fulby (03 608 133

Specialplanteskole
for Hybridasp

ROTTER MUS RATIN

Virginiavej 11, Kbhvn. F • (01) 34 38 80

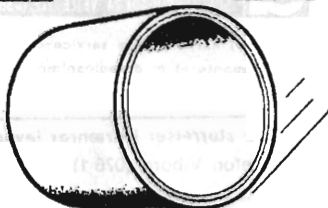
A/S Grindsted Imprægnerings- anstalt

er køber af nåle-
træ til master i alle
størrelser fra
7,7 m 16 cm top.

Kontant

afregning.

Grindsted
telf. (053) 2 01 71

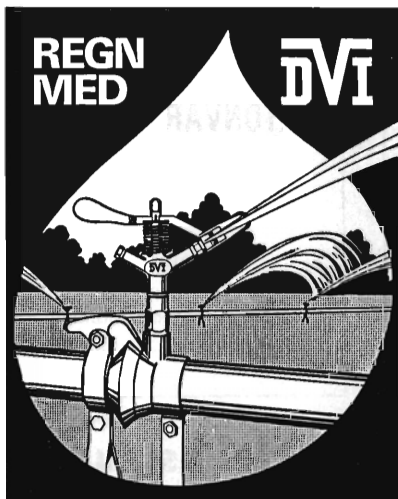

BETONRØR BETONFLISER BETONKANTSTEN

VESTJYSK TRÆLASTHANDEL

VARDE BETONVAREFABRIK

HAKON KUNØE -- AAGE PEDERSEN -- TLF. VARDE (052) *2 15 99

VANDINGSANLÆG

Omg. levering

Ønsker De?

- ★ Gennemført kvalitet
- ★ Lette og stærke rør
- ★ De hurtige og robuste koblinger
- ★ Sprinklere, der vander jævnt
- ★ Sagkyndig og reel projektering
- ★ Anlæg, hvortil reservedele hurtigt kan skaffes,
- ★ fordi det er dansk arbejde -

DANSK VANDINGS INDUSTRI
Snoghøj pr. Fredericia tlf. (059) 5 22 11

Henvend Dem
om brochure
og tilbud

PETERSEN & PEDERSEN

VIBORG

Telefon (076 1) 195 og 1325

Alt i elektricitet

Stenvad Cementstøberi

Tlf. Stenvad (063 - 8 24 11) 6

Arnold Westmark

Alle Δ mærkede rør
ALTID LEVERINGSDYGTIG

Træplanter til have og kirkegård,
mark og skov.
Plantegræs.

Lomborgs Planteskole

Granhøj v. Aalborg

Tlf. 12 01 01 Tlf. 13 40 40

Stort farveillustreret
katalog
sendes gratis
på forlangende

Aktieselskabet
L. HAMMERIC & CO.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 · Tlf. 12 71 55 (3 lin.)
Århus

Aktieselskabet

MIDTBANK, Herning

10.30-12.30, 14.30-17.00

Telf. (07) 12 42 22 - 12 22 21 -
12 33 15

Skive Cementstøberi

Knud Østergaard
Telefon (075 1) 921

NORMRØR
med garantimærket Δ
Imprægnering Brøndrør

ALT I CEMENT

VARER

Vi kan levere rør i alle
gængse størrelser efter
ingeniør, normer.
Hurtig levering - reel
betjening.

**TJÆREBORG
CEMENTSTØBERI**

• Telefon 21 •

- ✘ Hurtig
- ✘ service
- ✘ er
- ✘ god service
- ✘ bedst fra

Kjellerup Betonvarefabrik ved J. T. Birk

Tlf. Kjellerup (068) 8 10 45. Efter kl. 17: Tlf. Rødkjærsgade (076 - 5 91 11) 14

Fører kun Δ mærkede varer.

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres. Forlang tilbud.

Erik Dalsgaard

SONDERBROGADE 24 · VEJLE · TLF. (0581) 5201

Vi har alle vore servicevogne
monteret med radioanlæg

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. a.

Alle størrelser i drænrør leveres
Telefon Viborg (076 1) 1330

CLOC

Kloakrør ★ Landbrugsrør

Monierrør ★ Spidsbundsør

Mærket △ 33, leveres overallt

Hovedkontor, telefon Ringsted (03 615) 468

Fabrik: Hedehusene, telefon (03 382) 318

- Birkerød, telefon 81 04 68

Ringsted Cementvarefabrik og Tømmerhandel A/s

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon (076 1) 1400 (4 lin.)

Sct. Mathiasgade 68

Kontortid: Kl. 9-15

Lørdag lukket

Aftenspedition:

Fredag kl. 18.30-20

Filialer:

Karup

Flyvestationen Karup

Mammen

Løgstrup

Røde drænrør

D. S. nr. 403, syrefast kvalitet

Fredenshøj Teglværk

Aabenraa . Telf. (046) 2 21 27

Frøavlscentret

HUNSBALLE

Telf. Holstebro (074) 2 05 33

Frøavl og frøhandel

Betonvarer og Iso-dæk

Lecablokke og -mursten

Mørtel, sten og grus

A/s MARIUS ØDUM

Randers . Telf. (064) 2 04 00

Betonvarer efter

Ingeniørforeningens normer

AARHUUS PRIVATBANK

Stiftet 1871 - ARHUS . KØBENHAVN

BETONKLINKER

til

HULMURS- OG
STALDISOLERING

A/s FISKBÆK

BETONKLINKEFABRIK

TELEFON HERBORG 12

PALUDANS Planteskole A/s

KLARSKOV

Skovplanter, allétræer,

hæk- og hegnplanter

Forlang prislister

Telefon Klarskov (03 782) 9

J. C. Halvorsen & Sønner

Kroghsgades Cementstøberi

Kontor: Augustenborggade 11

Århus C . Telf. (06) 14 59 99

A/s FRØCONTORET
KOLDING

Telefon (055) 2 43 44

FRØAVL
FRØHANDEL

A/s Skive Markfrøkontor

Grundlagt
1896

Telefon Skive (075 1) 94

FRØAVL

FRØHANDEL

Hammerum Herreds . Spare- og Laanekasse

Tlf. Herning (07) 12 37 33 (fl. lin.)

Kontortid:

Mandag-Fredag 10-16

Fredag tillige 18-19.30

Hulkjærhus Planteskole

Rødkjærbro

Telefon Åns (068 - 7 91 11) 25

PLANTER TIL SKOV
LÆHEGN OG HAVE

KØBENHAVN

Trifolium Frø

RANDERS

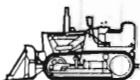
INGEN KAN HAMLE OP MED

„Man skulle være blæksprutte“ har De sikkert tit ønsket når De havde brug for ekstrahjælp. International Harvesteres alsidige entreprenormaskiner er naturligvis ikke blæksprutter, men deres lynhurtige arbejdsgang giver indtryk af at de er 8 eller 10 armet. En IH loader løser Deres jordopgaver fra det øjeblik De sætter startoren til. Ingen tidsperle ved forvarmning, de kører med det samme og hele dagen. Overbevis Dem ved en demonstration om at ingen kan hamle op med disse skovmaskiner.

Forlang venligst prospekt og katalogmateriale.

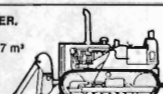
D-85 LOADER.
40 HK
0,573 m³

B-100 LOADER.
50 HK
0,765 m³

150 LOADER.
75 HK
6-cyl., 1,147 m³

175 LOADER
120 HK
6-cyl., 1,520 m³

250 LOADER.
150 HK
6-cyl., 1,911 m³

I.H.-mærket har gennem generationer overalt på kloden været garanti for højeste kvalitet og service

INTERNATIONAL HARVESTER

HORSENS KØBENHAVN RINGE RINGSTED ÅRHUS C

For information